

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XIII. évfolyam 10. szám
2010. június 4.

Gabona és Ipari Növények
XIII. évfolyam 10. szám
2010. 21. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:
Dr. Stummer Ildikó

Készítette:
Dr. Molnár Zsuzsa
molnar.zsuzsa@aki.gov.hu
Pájtli Péter
pajtli.peter@aki.gov.hu
Németh Noémi
nemeth.noemi@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
keresztessyne.mohr.katalin@aki.gov.hu

Kiadja:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (06 1) 476-6093
Fax: (06 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

TAKARMÁNYPIACI JELENTÉS.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	7
A gabonafélék termelői ára.....	8
A gabonafélék jegyzése.....	11
A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára.....	17
A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára.....	17
Külpiaci információk.....	18
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	23
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén.....	24
A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozói értékesítési átlagára	27
A nyers növényolajok ára és jegyzése.....	27
CUKORPIACI JELENTÉS.....	29
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....	35

TAKARMÁNYPIACI JELENTÉS

Kínálat

A Nemzetközi Gabonatanács (IGC) szerint a gabonafélék globális kibocsátása kismértékben csökken a folyó gazdasági évben (1,784 milliárd tonna) 2008/2009-hez viszonyítva (1,796 milliárd tonna). A búza termelése várhatóan 10 millió tonnával 676 millióra, az árpáé 7 millió tonnával 148 millióra csökken, ellenben a kukoricáé 13 millió tonnás növekedéssel megközelítheti a 807 millió tonnát. A gabonafélék termése a világon mérséklődhet a 2010/2011. szezonban (1,777 milliárd tonna prognosztizált termés).

Az olajdarák termelése várhatóan közel 10 millió tonnával 246 millió tonnára nő a folyó gazdasági évben. A legfontosabb fehérje-alapanyag, a szójadara előállítására 162 millió tonnára, a felhasználásra 160,5 millió tonnára tehető globálisan a 2009/2010. gazdasági évben. Mindkét érték rekord nagyságot jelent a korábbi évekhez viszonyítva. A folyó gazdasági év második felében figyelhető meg a termelés és a felhasználás jelentős növekedése, hiszen a várakozások szerint az előállítás 8,8 millió tonnával, a fogyasztás 6,4 millió tonnával haladja meg az időszak első felének intenzitását. Ez a piaci bővülés főként a dél-amerikai rekord szójababtermésnek és az állattenyésztés fejlődésének köszönhető.

Kereslet

Az Európai Unióban a sertésállomány fogyatkozása miatt a sertés-keveréktakarmány gyártása 2 millió tonnával 50 millió tonnára csökkent 2009-ben 2008-hoz képest. A termelés az EU-15-ben esett vissza jelentősen, 45,3 millióról 44 millió tonnára. 2010-ben az EU sertés takarmány szükségletének emelkedését várja a Toepfer. Elsősorban az EU-12 tagállamaiban számítanak erős növekedésre, a termelés így uniós szinten elérheti az 51 millió tonnát. Dániában és Lengyelországban nőhet a takarmány-felhasználás az előző évihez képest, Németországban és Hollandiában várhatóan nem változik, kismértékű csökkenésre számítanak ugyanakkor Spanyolországban.

A baromfihús-termelés növekedése mellett a tojóállomáynak a ketreces tartásmód betiltása miatt bekövetkezett csökkenése a baromfi-keveréktakarmányok gyártásának mérséklődését eredményezte 2009-ben. Ez a kettős hatás továbbra is megmarad, azonban a Toepfer elemzői az előállítás bővülésére számítanak. A legnagyobb növekedést Lengyelországban valószínűsítik, de más EU-tagországokban is emelkedést prognosztizálnak.

Az Európai Takarmánygyártók Szövetségének (FEFAC) szakértői szerint az Európai Unió takarmánypiacára legerőteljesebben a következő tényezők hatnak 2010-ben: véget ért a sertés termelés csökkenése; nő a baromfihús és -húskészítmények iránti fogyasztói igény. A várakozások szerint az Unióban a gabonafélék ára viszonylag alacsony maradhat 2010-ben, miközben a szójadara ára magas szinten stabilizálódhat, mivel a rekord nagyságú dél-amerikai termés miatt előrejelzett globális árcsökkenést a kedvezőtlenebb dollár/euró árfolyam kompenzálhatja. Összességében a baromfihús-fogyasztás és a fontos sertés hústermelő országok (Dánia, Hollandia) sertésál-

lományának várható növekedése alapján az EU-ban növekedhet a keveréktakarmány-gyártás 2010-ben, és elérheti a 148 millió tonnát (2009: 147,5). A FEFAC várakozásai szerint a sertés-takarmány termelése az előző évi szinten marad, miközben a baromfitápok előállítására 2%-kal nő.

Alapanyagok felhasználása

Az EU-27-ben a gabonafélék részaránya a keveréktakarmányokban kb. 50%, de egyes közép- és kelet-európai országokban ez még nagyobb. Az Unióban 164 millió tonna gabonát fordítanak takarmányozásra a folyó gazdasági évben, hasonlóan az előző gazdasági évhez. Búzából 53 millió tonnát, árpából és kukoricából egyaránt 42 millió tonnát, rozsból 6 millió tonnát és egyéb gabonafélékből 21 millió tonnát használnak állatok takarmányozására.

A takarmány-alapanyagok felhasználása

		millió tonna	
		2008/2009	2009/2010*
Világ	búza	105,4	106,7
	kukorica	471	475
	árpa	98,8	96,4
	szójadara	154,2	160,6
	napraforgódara	14,3	13,4
	repcedara	30,6	33,3
EU	búza	51,8	52
	kukorica	48,6	42,8
	árpa	41,9	40,8
	szójadara	32,1	33,6
	napraforgódara	5,7	5
	repcedara	12	12,9
Magyarország	búza	1,3	1,2
	kukorica	2,6	2,8
	egyéb kalászos	1,2	1
	szójadara**	0,7	0,5***
	napraforgódara	n. a.	n. a.
	repcedara	n. a.	n. a.

* Előzetes adat.

** Import.

*** Július-február közötti időszak.

IGC, Toepfer, Oil World, Agrárkamara, KSH

2009/2010. gazdasági év második felében ez a piaci élénkülés már megfigyelhető, hiszen 1 millió tonnával több a várható szójadaraimport és -felhasználás, mint a gazdasági év első felében. Fontos megjegyezni, hogy a GM növényekre vonatkozó engedélyek hiányában a szójadara, a kukoricaglutén és a DDGS behozatala továbbra is korlátozott, bár 2009-ben történt némi előrelépés.

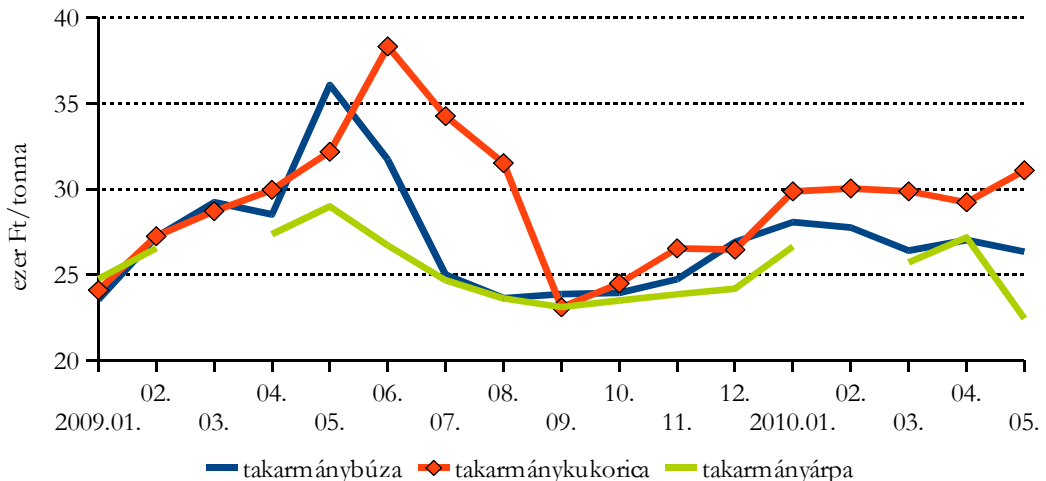
Az olajdarákból uniós szinten várhatóan 58 millió tonnát hasznosítanak fehérjetakarmányként a folyó gazdasági évben, szemben az előző évi 56,3 millió tonnával. Európa-szerte 33,5 millió tonna szójadara, 12,9 millió tonna repcedara és 5 millió tonna napraforgódara kerül a takarmánykeverőkbe az idén. A felhasznált olajdarák jelentős részét nem az EU-ban állítják elő. Az EU szójadara importja és felhasználása a korábbi évekhez képest jelenleg alacsony szinten mozog. Az európai húsfeldolgozás növekvő pályára került (igaz ezt a közelmúltban kirobbant európai válság még visszafordíthatja) az előző szezon csalódást keltő alacsony szintjéről. A húsipar fellendülése magával húzhatja az állattenyésztést az EU-ban is, ami a jelenleg kedvező árú szójadara felhasználását növelheti a közeljövőben. A

Az Európai Unió Bizottsága ugyanis 2009 novemberében három újabb GM kukoricahibridre adott ki engedélyt, aminek köszönhetően a DDGS és kukoricaglutén behozatala emelkedhet.

Árak

Magyarországon a takarmánygabona-félék termelői ára 25-31 ezer Ft/tonna sávban stabilizálódott az év első négy hónapjában. Lényeges változás az előző év azonos időszakához képest, hogy a takarmánykukorica értéke tonnánként 2-4 ezer forinttal haladta meg a takarmánybúzáét, -árpáét, míg egy évvel korábban együtt mozgott a három termény ára. Májusban már elvált egymástól a három ár, és míg 2009-ben a takarmánybúza volt a legdrágább takarmánygabona, addig az idén a takarmánykukorica. A tavaszi árvíz és belvíz miatt az idei gabonakínálat jelentősen csökkenhet, ugyanakkor minőségi problémák is felléphetnek, így az árak növekedése nem valószínűsíthető.

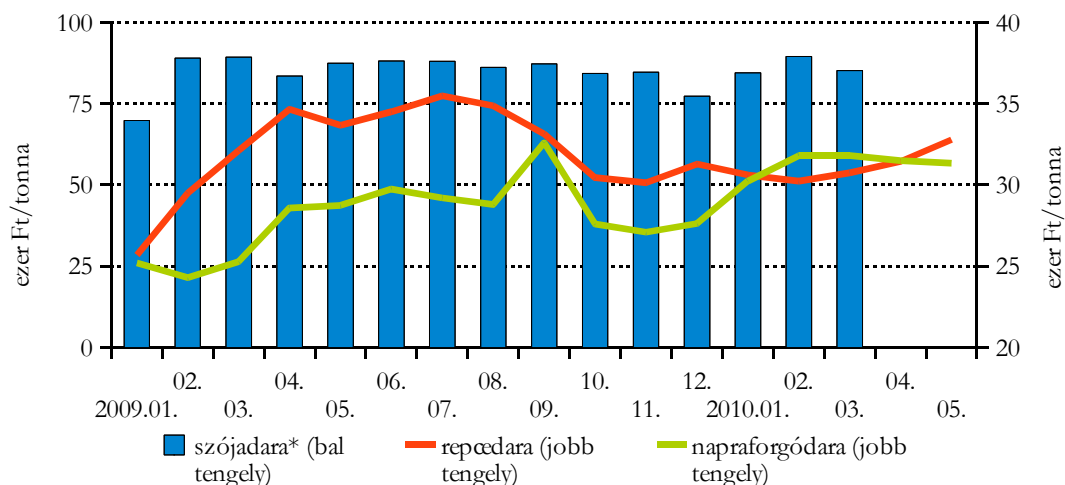
A takarmánygabona-félék termelői ára Magyarországon

Forrás: AKI PÁIR

A napraforgómag szűkebb kínálata természetesen hatott a napraforgó dara mennyiségére is, így Magyarországon a napraforgó dara feldolgozó értékesítési ára meghaladta a repcedaráét ez év első öt hónapjában. A két olajdara ára szinte kiegyenlített április végére, ez a 31,5 ezer forintos szint az egy évvel korábbi árszintek középpontja (a napraforgó dara 28,5 ezer Ft, a repcedara 34,5 ezer Ft volt 2009 áprilisában). Májusban a repcedara ára már meghaladta a napraforgó daráét. A napraforgó dara ára azonban a következő hónapokban ismét emelkedhet az elégtelen kínálat miatt, míg a repce esetében lassan kezdődik a betakarítás, ami új kínálatot hoz a piacra. A szójadara tonnánkénti határparitásos importára februárban megközelítette a 90 ezer forintot, majd márciusban mérséklődött. A közeljövőben a behozatali árat a gyenge forint és az euró/dollár árfolyamváltozása is erőteljes befolyásolhatja.

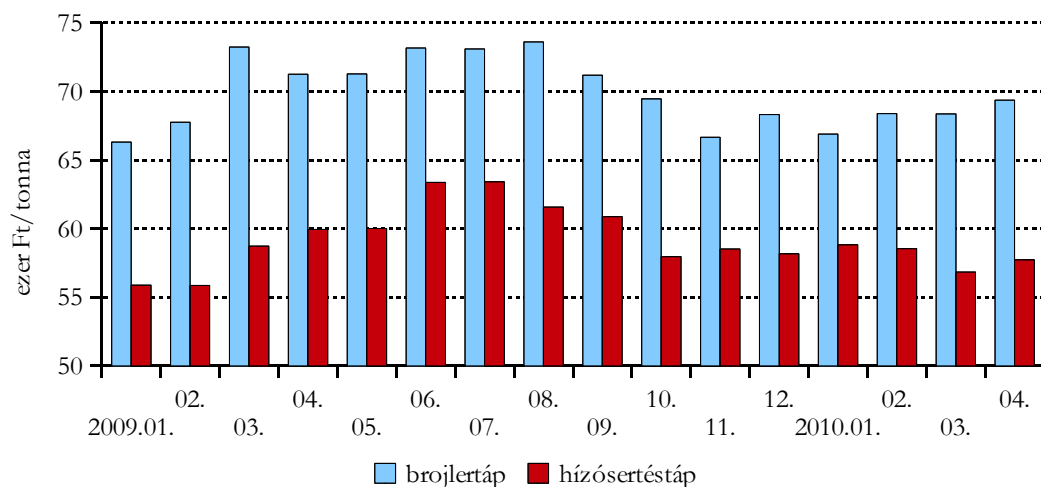
Az olajdarák feldolgozóinak értékesítési, valamint importára Magyarországon

* Határparitásos importár.

Forrás: AKI PÁIR, KSH

A takarmánytápok feldolgozóinak értékesítési ára Magyarországon

Forrás: AKI PÁIR

A brojler- és sertéstáp feldolgozóinak értékesítési ára hazánkban ellentétesen alakult 2010 első hónapjaiban. A brojlertáp árát erőteljesebben befolyásolta az importfehérje növekvő ára, a sertéstáp inkább a gabonafélék árváltozását követte. A gabonafélék alacsony ára kedvez az állattartóknak, a fehérje utánpótlása azonban továbbra is drága marad. A takarmányköltségek további csökkenéséhez a hazai előállítású napraforgó- és repcedara felhasználásának bővülése járulhat hozzá.

GABONAPIACI JELENTÉS

- A chicagói árutőzsdén folytatódott a lejtmenet. Bár a kukorica jegyzését korrigálták, a 21. hét végén újra esett az ár (8. ábra). A búza határidős ára május elejétől folyamatosan csökken (7. ábra).
- A párizsi árutőzsdén búza különböző lejáratra vonatkozó jegyzései közötti különbség továbbra is megmaradt, azonban a növekedés megtorpant, és a 21. héten mérséklődött a határidős ár (9. ábra). Hasonló tendencia figyelhető meg a kukoricánál is, és a különböző terminusok jegyzései szintén távolodtak egymástól (10. ábra).
- Lassan felfelé kúszott az eurobúza jegyzése a Budapesti Értéktőzsde árupiaci szekciójában a 20-21. héten (5. ábra). A kukorica szeptemberi határidős ára megközelítette a júliusi terminus értékét a jelzett időszakban (6. ábra).
- Az étkezési búza hazai termelői ára májusban sem érte el a tonnánkénti 30 ezer forintos szintet. A takarmánygabona-félék közül továbbra is a kukorica a legdrágább. A takarmányárpa ugyanakkor jelentős értékvesztést szenvedett el májusban áprilishoz viszonyítva (1-4. ábra).
- A leértékelődő étkezési búza hatással volt a lisztek feldolgozói értékesítési árára is (13-16. ábra). A feldolgozott termékek árának csökkenése még nem állt meg, májusban további mérséklődés figyelhető meg.
- Az árvíz és a belvíz már érezhető kárt okozott a gabona állományokban is. A Magyar Agrárkamara információi szerint már 180 ezer hektár mezőgazdasági terület áll víz alatt. Az őszi búza vetésterületének 5%-a érintett. A csapadékos időjárás miatt nem tudnak megfelelően védekezni sem a gazdálkodók, ami tovább rontja a terméskilátásokat. A minőséggel is probléma lehet, várhatóan csökken az étkezési minőségű búza aránya. A kukorica helyzete sem kedvező. Az Agrárkamara értesülései szerint több tízezer hektáron nem tudták befejezni a vetést a gazdálkodók. Az elvetett állományokra is veszélyt jelent az állandó vízborítás, és a védekezés hiányában a gyomosodás okozhat problémát.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (21. hét)

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely*			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2010. 20. hét	2010. 21. hét	2010. 21. hét/ 2010. 20. hét (%)
Étkezési	tonna	-	2 127,47	2 627,52	5 389,60	10 941,89	203,02
búza	Ft/tonna	-	27 967,92	28 782,90	28 744,76	29 427,72	102,38
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	3 215,70	1 720,43	-	3 175,68	4 983,83	156,94
kukorica	Ft/tonna	33 794,67	31 684,10	-	33 024,21	33 026,09	100,01
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

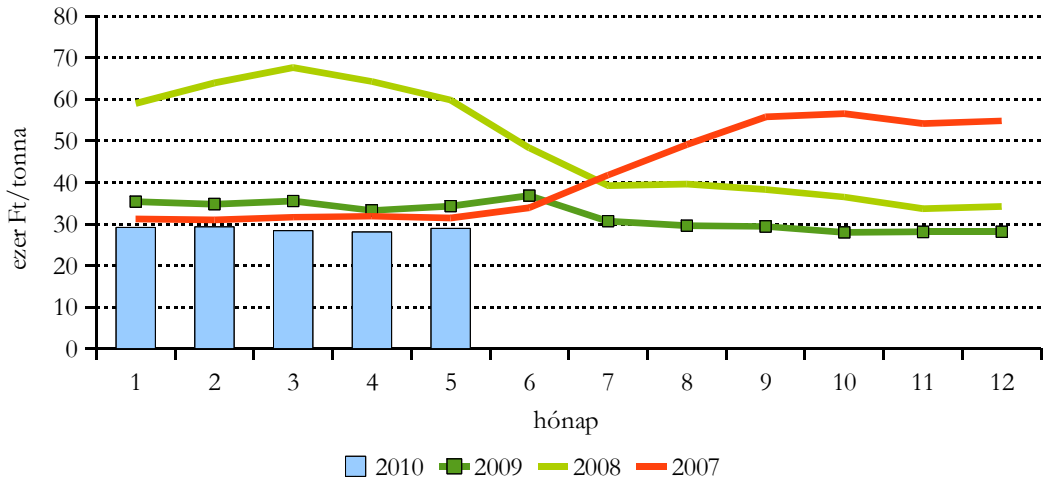
A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2009. 21. hét	2010. 20. hét	2010. 21. hét	2010. 21. hét/ 2009. 21. hét (%)	2010. 21. hét/ 2010. 20. hét (%)
Étkezési	tonna	13 185,80	5 389,60	10 941,89	82,98	203,02
búza	Ft/tonna	34 978,75	28 744,76	29 427,72	84,13	102,38
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	-	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	7 095,97	3 175,68	4 983,83	70,23	156,94
kukorica	Ft/tonna	30 780,53	33 024,21	33 026,09	107,30	100,01
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

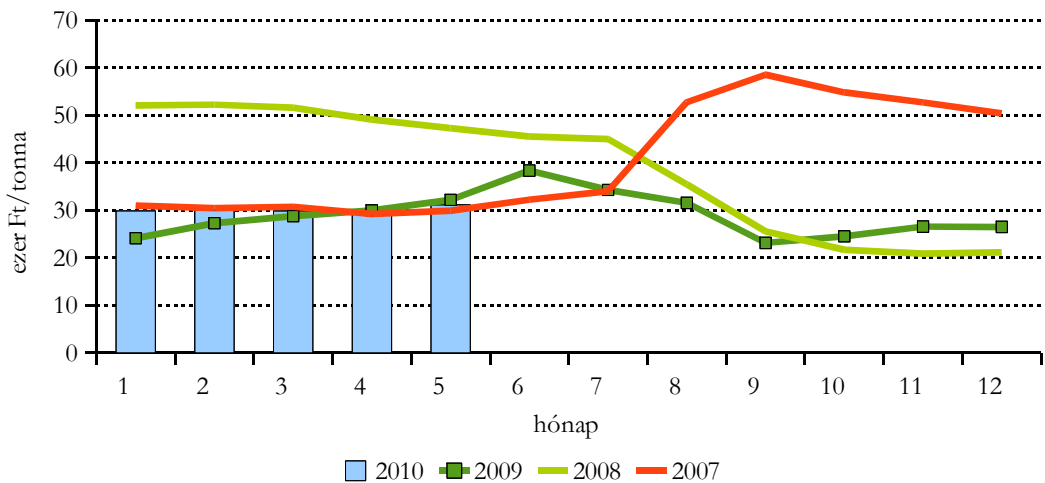
Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

2. ábra

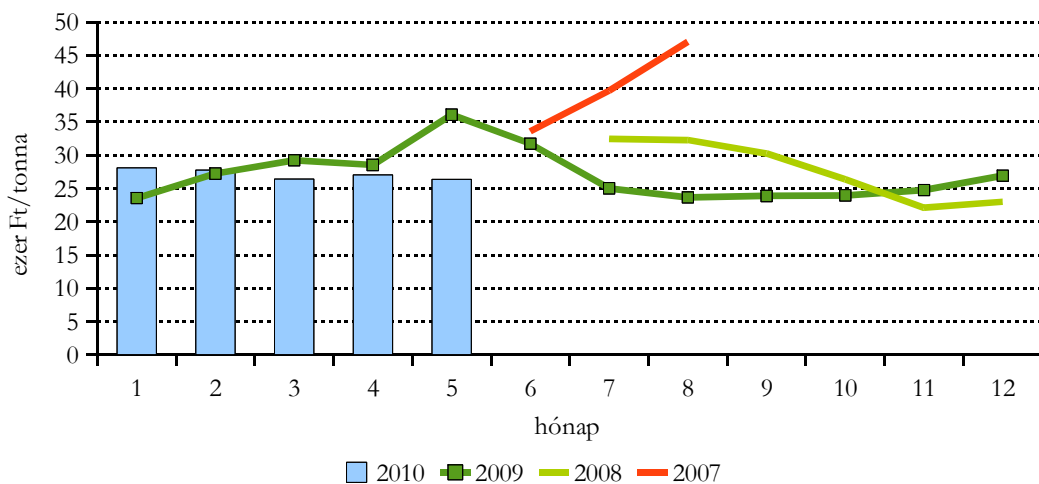
A takarmánykukorica termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

3. ábra

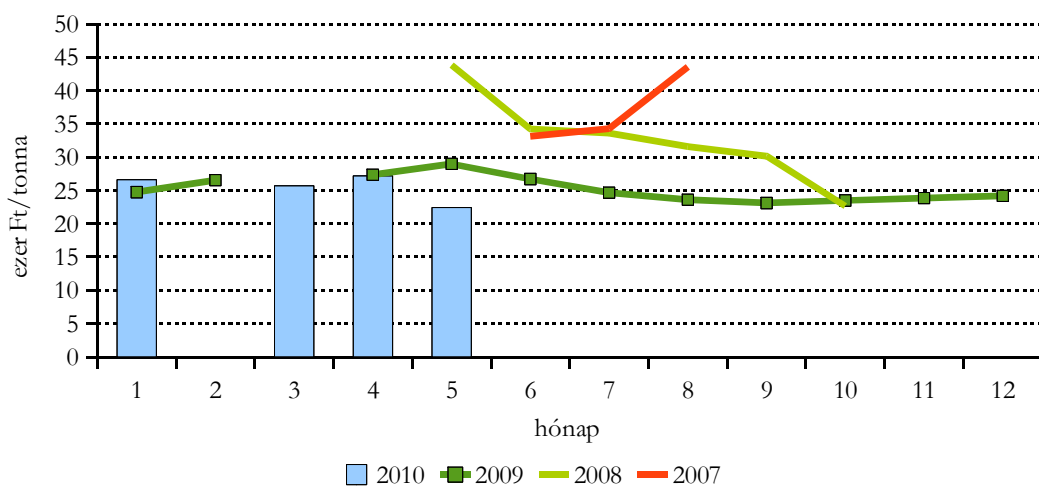
A takarmánybúza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

4. ábra

A takarmányárpa termelői ára

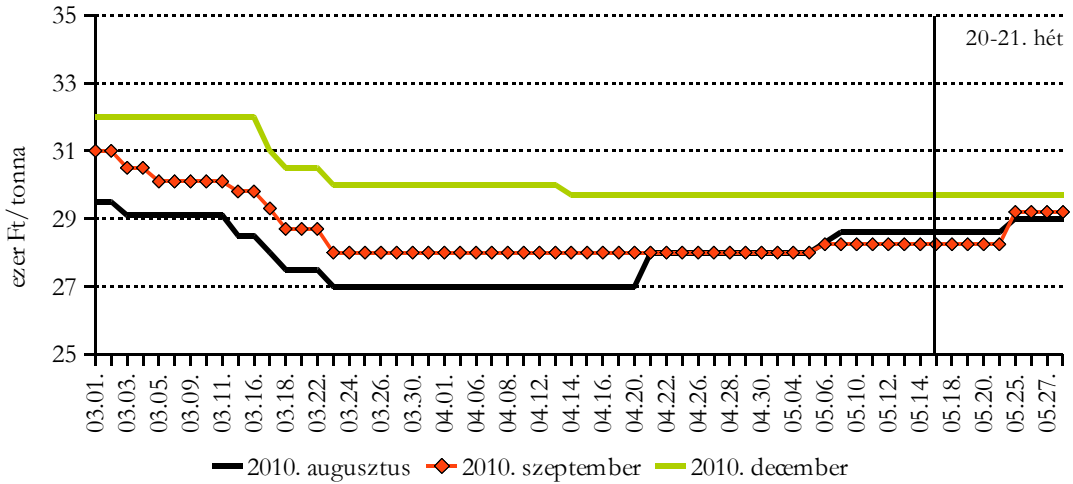

Forrás: AKI PÁIR

A gabonafélék jegyzése

5. ábra

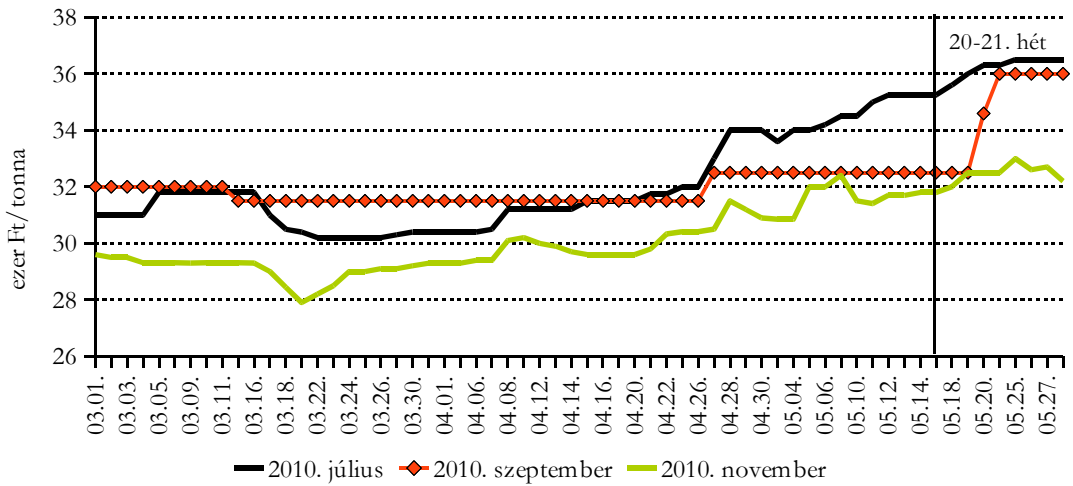
Az eurobúza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

6. ábra

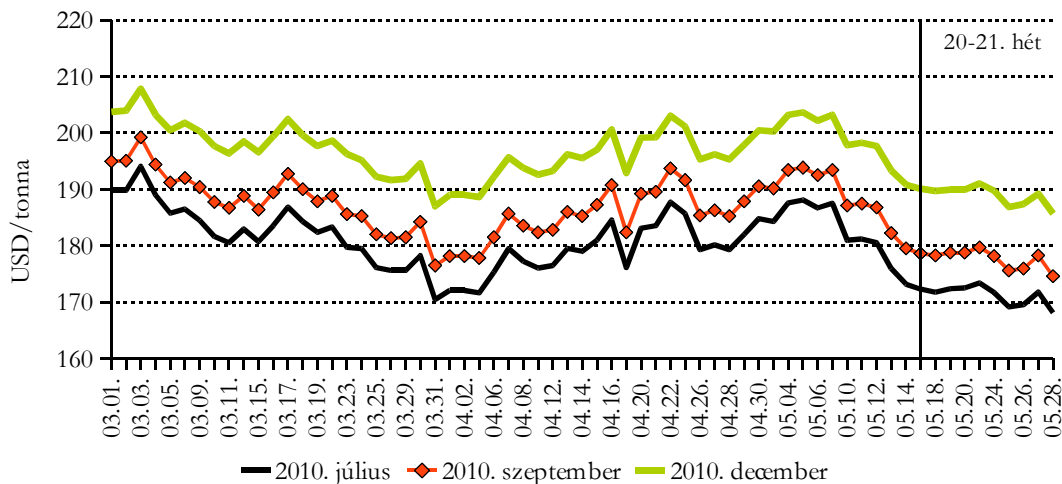
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

7 ábra

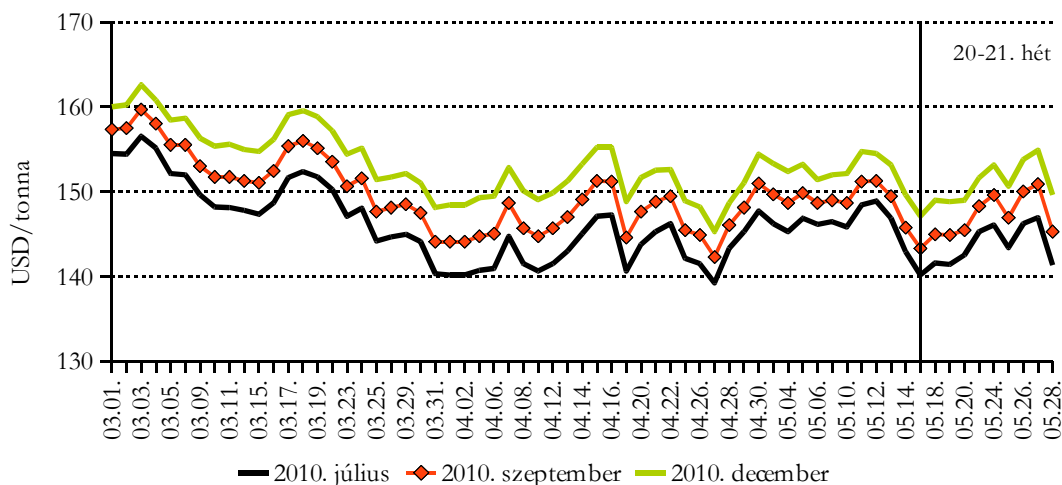
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. ábra

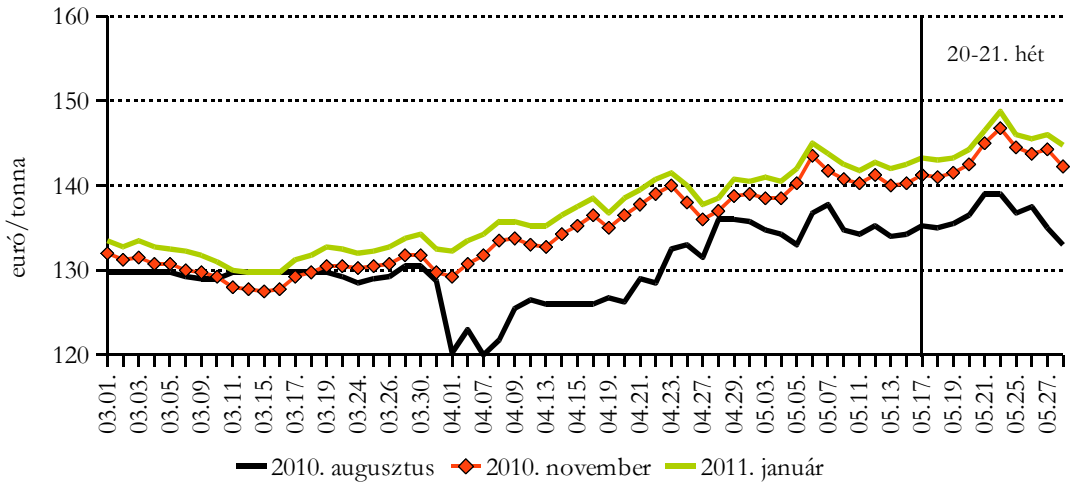
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

9. ábra

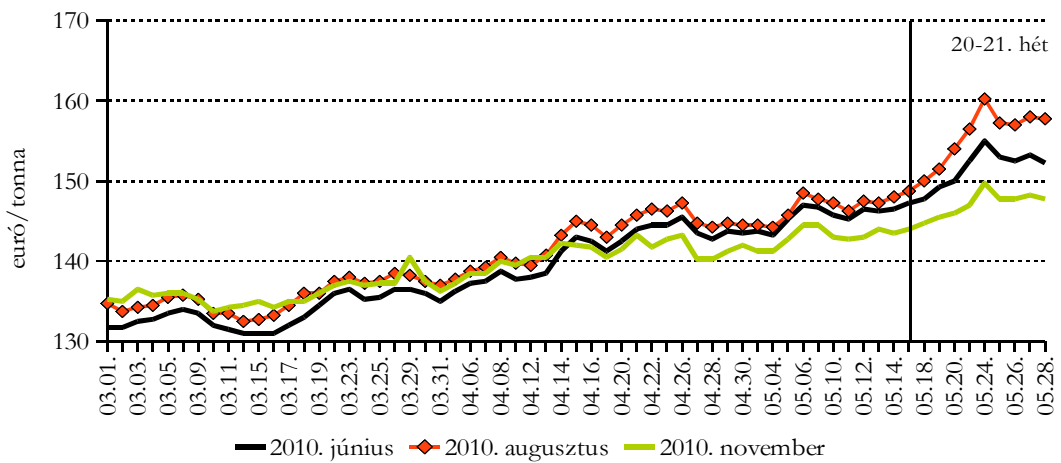
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

10. ábra

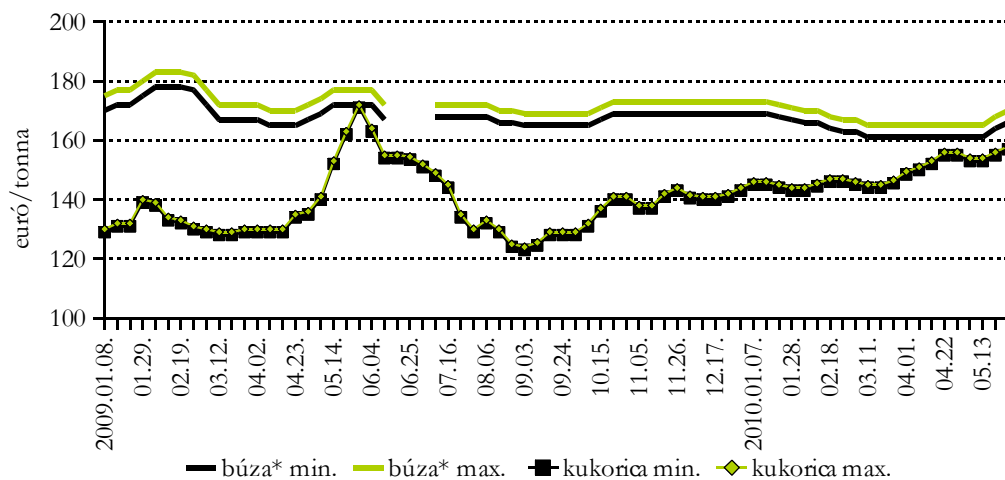
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

11. ábra

A búza* és a kukorica jegyzése a bolognai árutőzsdén

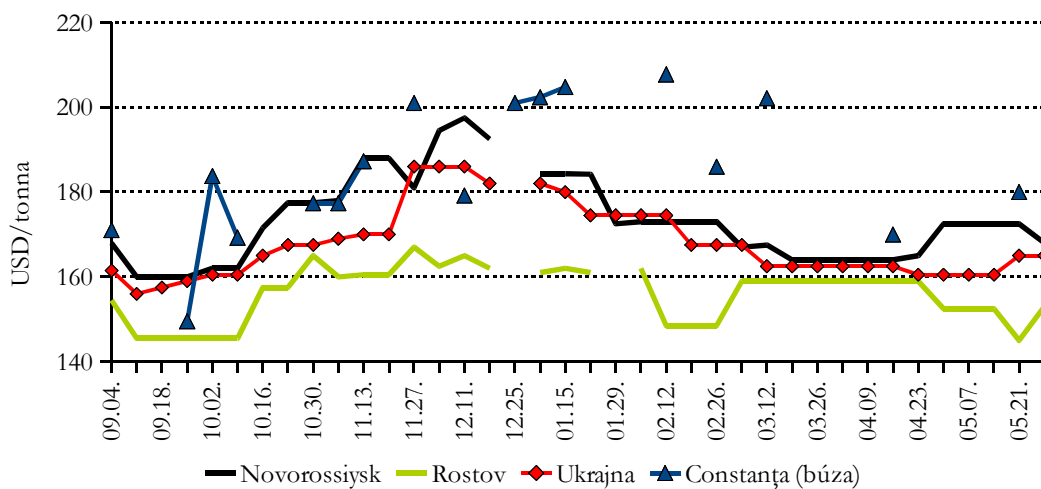
* Speciale di Forza: legjobb minőségű lágybúza (80 kg/hl, fehérje 13,5%).

Forrás: AGER Borsa Merci Bologna

Forrás: AKI PÁIR

12. ábra

A malmi búza orosz, ukrán és román kikötői ára (FOB)

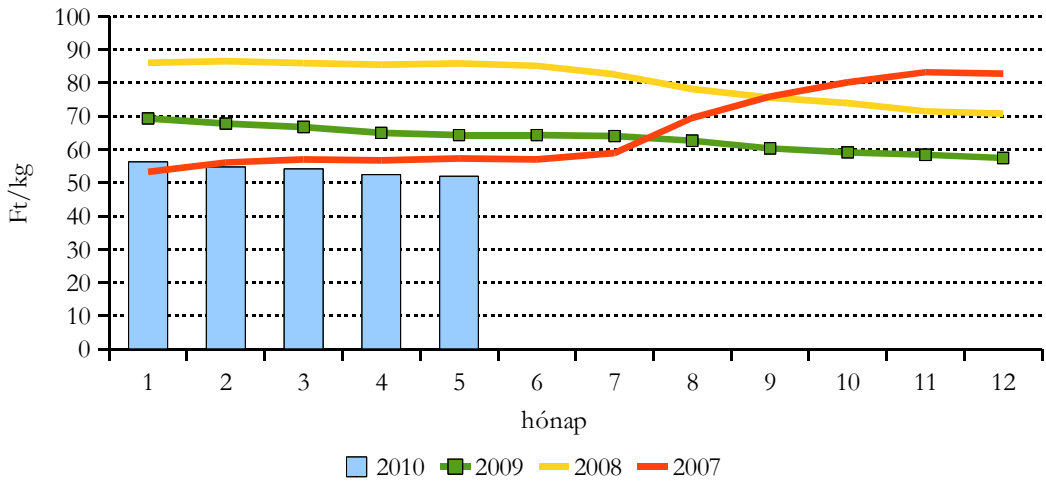

FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

13. ábra

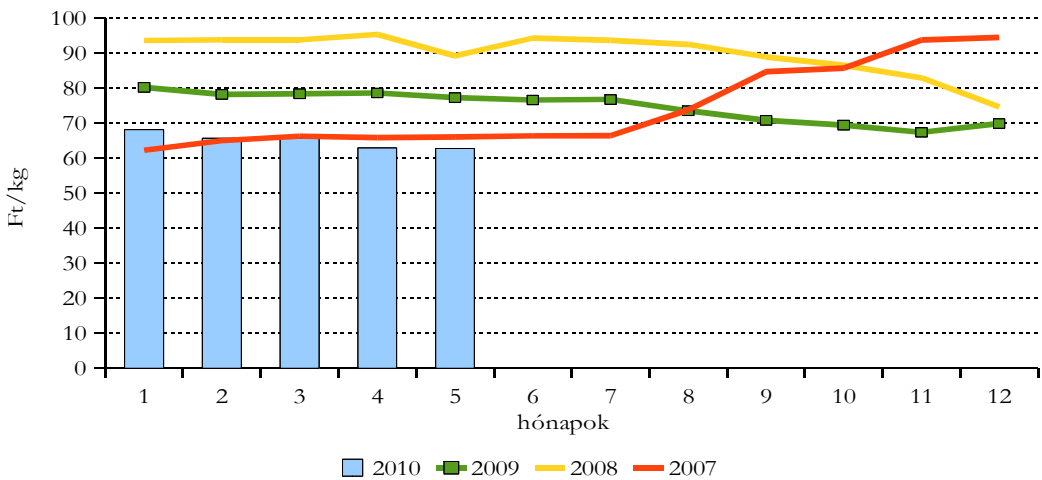
A finomliszt feldolgozói értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

14. ábra

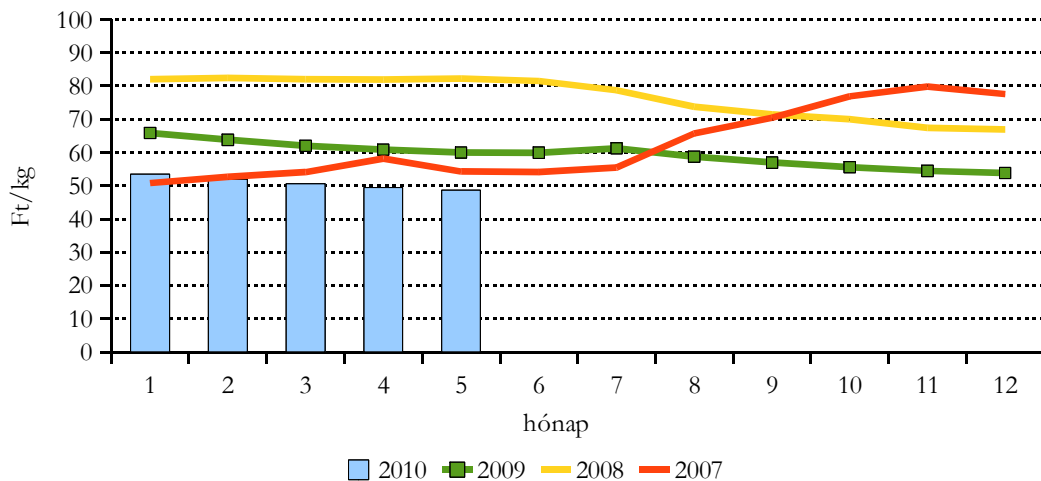
A rétesliszt feldolgozói értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

15. ábra

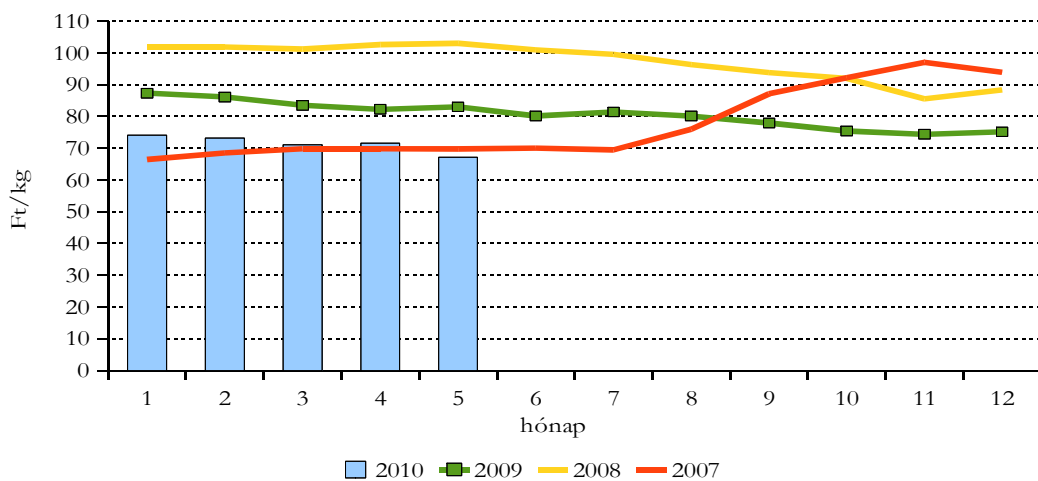
A fehér kenyérliszt feldolgozó értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

16. ábra

A búzadara feldolgozó értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

3. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2009. 21. hét	2010. 20. hét	2010. 21. hét	2010. 21. hét / 2009. 21. hét [%]	2010. 21. hét / 2010. 20. hét [%]
Finomliszt BL 55	tonna	1963,03	1596,63	750,18	38,22	46,99
ömlesztett	Ft/kg	62,43	50,41	49,47	79,24	98,14
Finomliszt BL 55	tonna	2152,80	2185,07	1222,31	56,78	55,94
zsákos	Ft/kg	62,72	50,74	50,72	80,87	99,96
Finomliszt BL 55	tonna	838,02	813,67	814,76	97,22	100,13
zacskós	Ft/kg	71,06	56,19	56,70	79,80	100,91
Rétesliszt BFF 55	tonna	95,67	51,32	38,43	40,17	74,88
ömlesztett	Ft/kg	71,69	58,92	62,00	86,48	105,22
Rétesliszt BFF 55	tonna	47,85	39,59	8,55	17,87	21,60
zsákos	Ft/kg	70,89	58,64	62,33	87,92	106,29
Rétesliszt BFF 55	tonna	63,20	55,25	46,29	73,23	83,77
zacskós	Ft/kg	83,27	68,78	66,31	79,63	96,40
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1471,12	1386,17	539,51	36,67	38,92
ömlesztett	Ft/kg	59,71	47,31	47,41	79,39	100,20
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1259,03	1134,36	683,63	54,30	60,27
zsákos	Ft/kg	60,71	49,27	49,67	81,82	100,83
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	735,67	455,05	413,73	56,24	90,92
ömlesztett	Ft/kg	64,55	53,23	53,15	82,34	99,85
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	123,30	69,28	19,78	16,04	28,55
zsákos	Ft/kg	69,29	57,06	61,65	88,98	108,05
Étkezési búzadara AD	tonna	54,57	51,10	50,08	91,77	98,00
zacskós	Ft/kg	82,65	68,81	67,92	82,18	98,70

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2009. május	2010. április	2010. május
Finomliszt BL 55	162	152	149
Fehér kenyér	245	242	231
Félbarna kenyér	221	236	233
Étkezési búzadara AD	199	191	193

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2010. május 28.)

5. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago (őszi lágú búza)*			Kansas (őszi kemény búza)**		
Szállítási határidő	euró/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2010. augusztus	133,00	36 353	2010. július	168,18	36 976	2010. július	176,90	38 893
2010. november	142,25	38 881	2010. szeptember	174,61	38 390	2010. szeptember	181,31	39 863
2011. január	144,75	39 565	2010. december	185,72	40 832	2010. december	187,65	41 257
2011. március	146,75	40 111	2011. március	196,56	43 216	2011. március	194,08	42 670
2011. május	148,25	40 521	2011. május	202,62	44 548	2011. május	198,49	43 640
2011. augusztus	140,50	38 403	2011. július	208,50	45 841	2011. július	202,90	44 610

Minneapolis (tavaszi kemény búza)***			LIFFE****		
Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2010. július	185,90	40 872	2010. július	105,90	33 919
2010. szeptember	190,59	41 903	2010. november	108,50	34 751
2010. december	196,74	43 255	2011. január	110,90	35 520
2011. március	203,45	44 731	2011. március	112,50	36 033
2011. május	207,67	45 658	2011. május	115,50	36 993
2011. július	211,35	46 467	2011. július	117,45	37 618

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.

*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Értkezési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of Trade/LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. táblázat

Kukorica

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		Szállítási határidő	CBOT, Chicago	
	euró/tonna	Ft/tonna		USD/tonna	Ft/tonna
2010. június	152,25	41 614	2010. július	141,34	31 075
2010. augusztus	157,75	43 118	2010. szeptember	145,28	31 941
2010. november	147,75	40 385	2010. december	149,61	32 893
2011. január	149,25	40 795	2011. március	154,63	33 997
2011. március	151,75	41 478	2011. május	157,97	34 731
2011. június	155,75	42 571	2011. július	161,12	35 424

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	euró/tonna	Ft/tonna
2010. augusztus	306,50	83 776
2010. november	310,50	84 869
2011. február	314,75	86 031
2011. május	318,25	86 987
2011. augusztus	308,25	84 254
2011. november	309,25	84 527

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. táblázat

Az étkezési búza és a takarmánykukorica határidős kikötői ára

	2009. 21. hét		2010. 21. hét		Szállítási hónap
	euró/tonna	Ft/tonna	euró/tonna	Ft/tonna	
Étkezési búza					
Franciaország					
Rouen	143	39 747	-	-	május
La Pallice	-	-	135	37 413	június
Creil*	-	-	-	-	-
Németország					
Hamburg	153	42 506	141	39 058	május
Würzburg	134	37 280	120	33 310	május
Köln	-	-	134	37 119	május
Drezda	-	-	120	33 241	május
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	-	-	-	-	-
Spanyolország					
Barcelona**	-	-	-	-	-
Ausztria					
Bécs	-	-	-	-	-
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
Creil*	-	-	-	-	-
Bordeaux/Bayonne	-	-	147	40 737	június
La Pallice	-	-	147	40 737	június
Németország					
Hamburg	-	-	171	47 369	május
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
Barcelona**	-	-	-	-	-

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

** Import búzaár.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

9. táblázat

A takarmánybúza és a takarmányárpa határidős kikötői ára

	2010. 21. hét		Szállítási hónap
	euró/tonna	Ft/tonna	
Takarmányárpa			
Anglia			
Kelet-Anglia	-	-	-
Franciaország			
Rouen	103	28 549	június
La Pallice	-	-	-
Creil*	99	27 441	június
Németország			
Hamburg	108	29 917	május
Hannover	-	-	-
Drezda	97	26 870	május
München	104	28 671	május
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	-	-	-
Spanyolország			
Barcelona	-	-	-
Ausztria			
Bécs	-	-	-
Finnország			
Raisio	-	-	-
Takarmánybúza			
Franciaország			
Creil*	120	33 258	június
Németország			
Hamburg	133	36 842	május
Hollandia			
Rotterdam*	141	39 058	május
Belgium			
Brüsszel	-	-	-

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

10. táblázat

Nemzetközi gabonajegyzékek

	2010. 05. 21.		2010. 05. 28.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/tonna	Ft/tonna	USD/tonna	Ft/tonna		
BÚZA						
keménybúza						
(1) Kanada CWRS 13,5%	255,77	57 131,34	253,78	55 796,07	június	FOB St. Lawrence
(2) Ausztrália APH 14 %	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(3) US No. 2 DNS 14%	-	-	-	-	-	FOB Portland
(4) US No. 2 HRW	-	-	192,30	42 279,08	június	FOB US Gulf
(5) Ausztrália ASW	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(6) EU, Francia. alapminőség	167,90	37 503,82	173,10	38 057,77	május	FOB Rouen
lágybúza						
(7) US No. 2 SRW	192,50	42 998,73	189,10	41 575,53	május	FOB US Gulf
(8) Ukrajna lágybúza	165,00	36 856,05	165,00	36 276,90	május	FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
(9) Kanada CWAD 1	214,10	47 823,52	217,40	47 797,56	május	FOB St. Lawrence
(10) Kanada CWAD 2	212,20	47 399,11	215,50	47 379,83	május	FOB St. Lawrence
KUKORICA						
(11) US No. 3 YC	167,70	37 459,15	163,40	35 925,12	május	FOB US Gulf
Argentína	158,50	35 404,15	169,90	37 354,21	július	FOB Up River
ÁRPA						
(12) EU, Francia., takarmány	138,60	30 959,08	138,40	30 428,62	május	FOB Rouen
Oroszország, takarmány	138,00	30 825,06	140,00	30 780,40	május	FOB Black Sea
(13) US PNW	-	-	-	-	-	FOB PNW

- (1) CWRS – Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (2) Ausztrália APH – Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (3) US No. 2 DNS – USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (4) US No. 2 HRW – USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (5) ASW – Australian Standard White: standardbúza
 (6) EU, Francia. alapminőség: a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (7) US No. 2 SRW – USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (9) Kanada CWAD 1 – Canada Western Amber Durum 1: kemény
 (10) Kanada CWAD 2 – Canada Western Amber Durum 2: kemény
 (11) US YC 3 – USA No. 3 Yellow Corn
 (12) EU, Francia., takarmányárpa: a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (13) US PNW – USA Pacific Northwest

FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

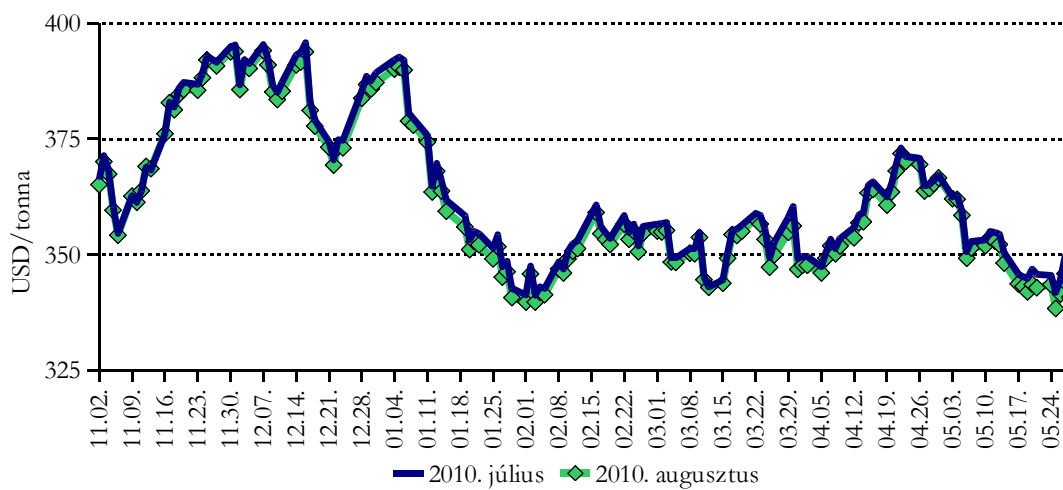
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- A kínai szójadara termelés várhatóan 4 millió tonnával nő a 2009/2010. gazdasági évben az előzőhöz viszonyítva. Ez többek között az Argentínával szembeni szójaolaj embargónak köszönhető, mivel az argentin importtal kieső szójaolaj mennyiségét hazai olajütőkkel is pótolja Kína, ami nagyobb mennyiségű mellékterméssel jár. A növekvő húsfogyasztás ösztönzőleg hat az állattenyésztésre (főként a sertés-, baromfitartásra és a halászatra), ami bővülő piaci lehetőséget jelent a belöldi szójadara számára. A kínai szójadara felhasználását növeli, hogy jelenleg a halliszt ára magas szinten mozog és az importja is csökkent.
- Az USA-ban az olajdara termelése 49,7 millió tonna, fogyasztása 39,2 millió tonna körül várható a 2009/2010. gazdasági évben. Az Egyesült Államokban a sertés- és baromfiállomány az utóbbi évekhez képest nagyon alacsony szinten volt 2010 márciusában, de az emelkedő felvásárlási árak hatására növekedést várnak, ami a szójadara felhasználásának bővüléséhez vezethet. A szójadara ára várhatóan viszonylag alacsony szinten marad, ezáltal csökkenhetnek a takarmányköltségek és javulhat az állattartás jövedelmezősége.
- A chicagói árutőzsdén a szójabab és szójaliszt legközelebbi határidőkre szóló jegyzései csökkentek a 20-21. héten (1-2. ábra).
- A párizsi árutőzsdén folytatódott a repce jegyzésének év eleje óta tartó emelkedése (4. ábra).
- Magyarországon a napraforgómag termelői ára számottevően, 4 ezer forinttal nőtt májusban áprilishoz képest. A repcemag termelői ára májusban ismét meghaladta a 76 ezer forintot.
- A repcedara feldolgozó értékesítési ára tovább nőtt májusban, így meghaladta a napraforgódarát, ami alig változott az utóbbi hónapokban.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén

1. ábra

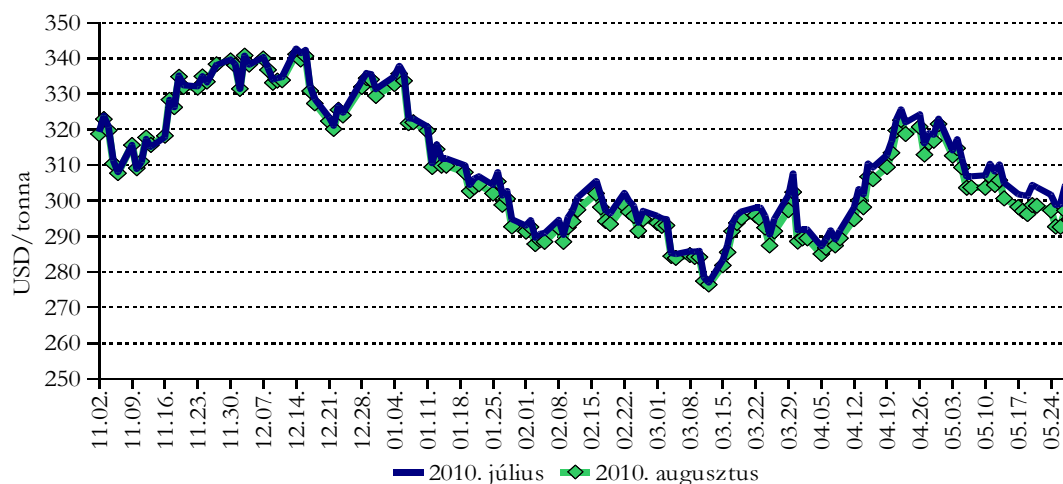
A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

2. ábra

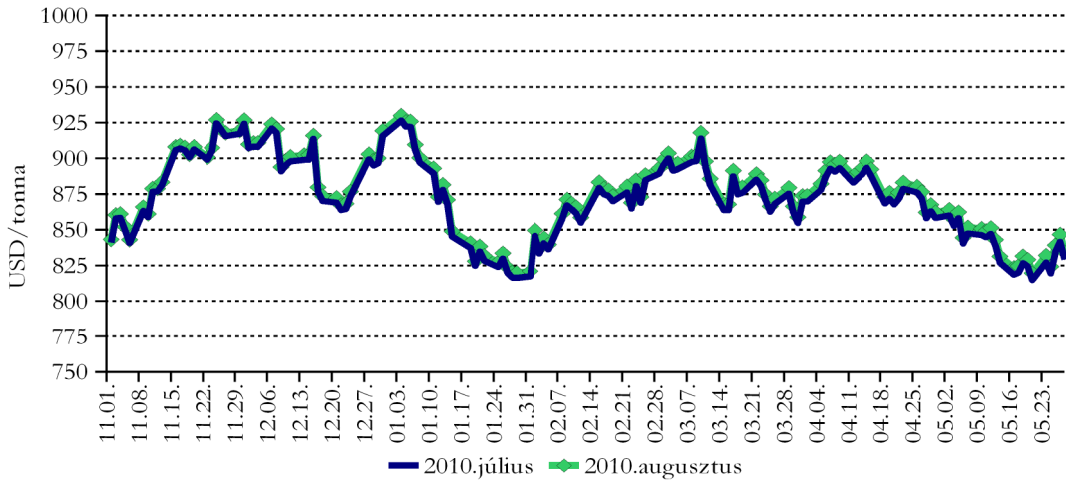
A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

3. ábra

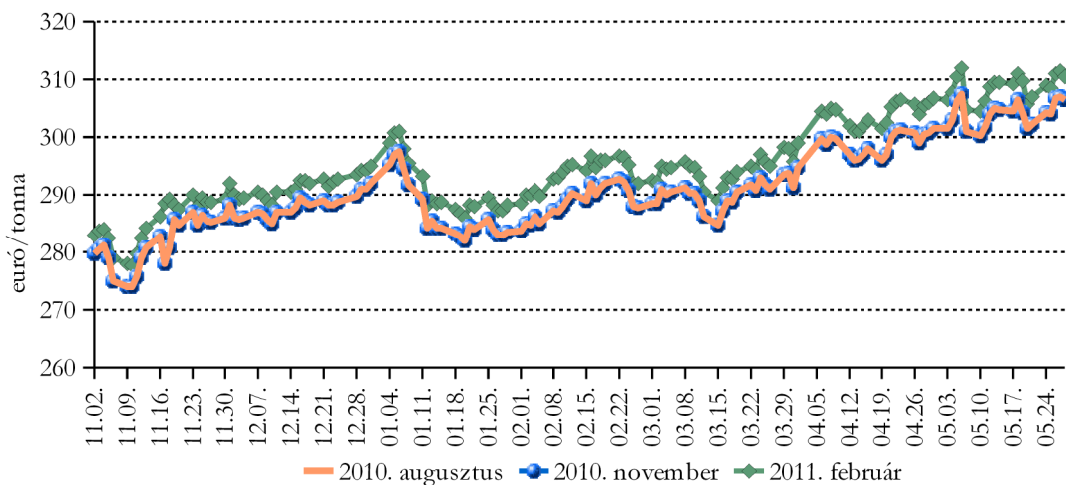
A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra

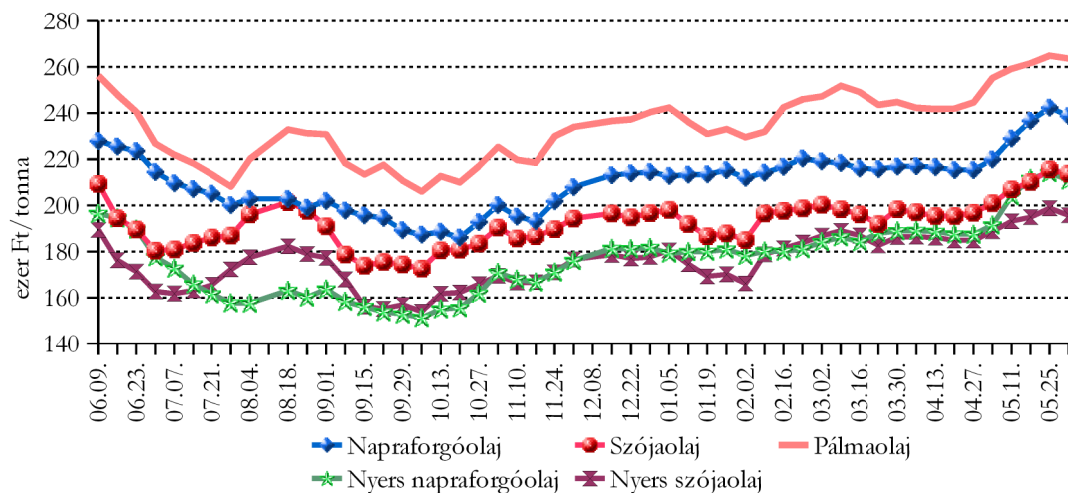
A repce különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF

5. ábra

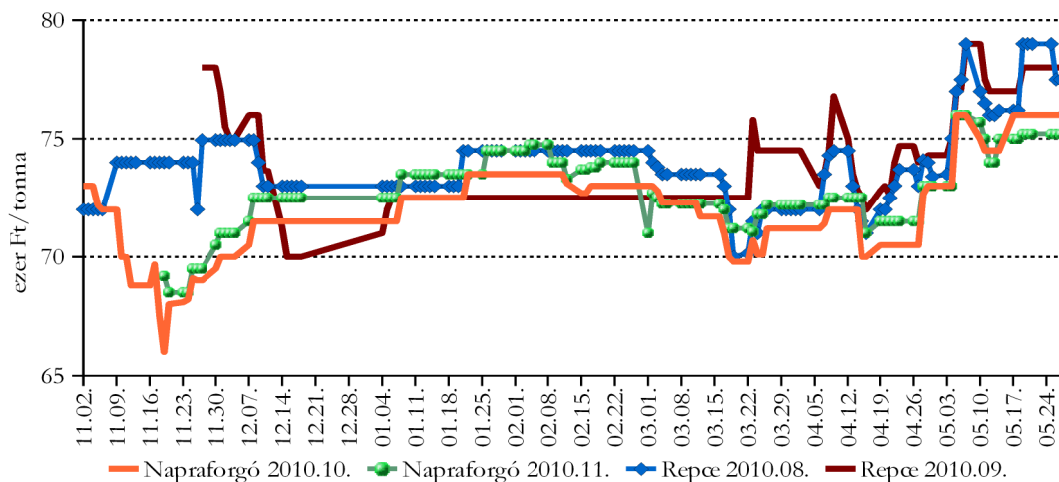
A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

**A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó
értékesítési átlagára**

Megnevezés	Mértékegység	2009. május	2010. április	2010. május	2010. május / 2009. május (%)	2010. május / 2010. április (%)
Ipari napraforgómag	tonna	46 102	17 432	30 999	67,24	177,83
	Ft/tonna	67 588	80 184	84 290	124,71	105,12
Repce­mag	tonna	25 184	19 485	19 619	77,90	100,68
	Ft/tonna	80 897	75 682	76 277	94,29	100,79
Nyers napraforgóolaj	tonna	-	187	98	-	52,40
	Ft/tonna	-	185 868	187 768	-	101,02
Napraforgó-dara	tonna	15 617	10 303	9 708	62,16	94,22
	Ft/tonna	28 742	31 500	31 333	109,01	99,47
Nyers repceolaj	tonna	-	-	6 178	-	-
	Ft/tonna	-	-	190 546	-	-
Repcedara	tonna	7 481	9 799	9 726	130,00	99,26
	Ft/tonna	33 670	31 449	32 783	97,37	104,24

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	EU	Franciaország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus				
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2010-05-18	202 648	-	211 647	-	-
	2010-05-25	-	-	214 285	-	-
	2010-06-01	201 683	-	211 022	-	-
Repceolaj	2010-05-18	-	291 449	-	-	-
	2010-05-25	-	295 082	-	-	-
	2010-06-01	-	290 588	-	-	-
Szójaolaj	2010-05-18	-	-	194 993	183 593	-
	2010-05-25	-	-	198 829	188 623	-
	2010-06-01	-	-	195 801	188 506	-

Forrás: AKI PÁIR, BM, CBOT, MATIF, Oil World

3. táblázat

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Ft/tonna

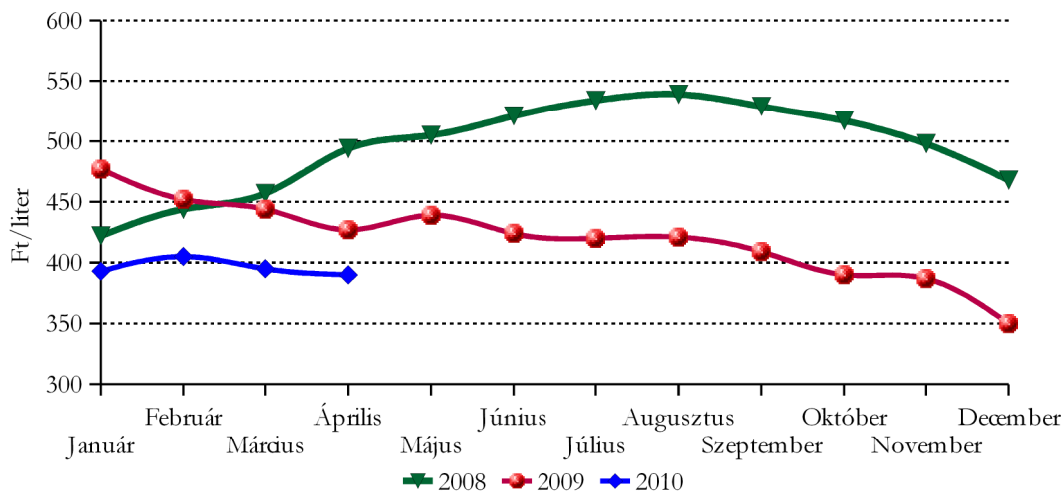
Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF**	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2010-05-18	-	-	-	-
	2010-05-25	-	-	-	84 958
	2010-06-01	-	-	-	86 833
Napraforgódara**	2010-05-18	-	-	-	31 622
	2010-05-25	-	-	-	31 685
	2010-06-01	-	-	-	30 695
Repcemag	2010-05-18	85 075	83 970	77 720	77 715
	2010-05-25	85 433	-	77 714	76 215
	2010-06-01	84 686	83 636	77 364	76 466
Repcedara**	2010-05-18	-	49 710	52 044	31 923
	2010-05-25	-	-	52 041	32 288
	2010-06-01	-	45 806	57 662	34 477

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő. / ** CIF – Cost, Insurance and Freight – az ár tartalmazza a költséget, a biztosítást és a fuvardíjat

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

7. ábra

A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

CUKORPIACI JELENTÉS

- Az F.O. Licht adatai szerint a globális cukortermelés várhatóan 2,5 millió tonnával haladja meg a fogyasztást a 2010/2011. gazdasági évben, szemben a 2009/2010. gazdasági év 8,5 millió tonna hiányával.
- A New-York-i árutőzsde júliusra szóló nyerscukor jegyzései 350 dollár/tonna alá csökkentek májusban.
- Az Európai Unió cukortermelése várhatóan 13,9 millió tonna lesz a 2010/2011. gazdasági évben, ami 15%-os csökkenés a jelenlegihez viszonyítva.
- Az AKI Statisztikai Osztályának május 17-i jelentése szerint Magyarországon 13,9 ezer hektáron vetettek cukorrépát az idén, ez 3,6%-kal haladja meg az előírányzott területet.

Világpiaci helyzet

A globális cukorárak 2010 májusában az előző év azonos időszakában megfigyelt árakhoz hasonlítottak. A londoni árutőzsdén a finomított cukor 2010. augusztusra szóló jegyzései 450 dollár/tonna alá estek május első felében, majd a hónap második felében kissé emelkedtek. A New-York-i árutőzsdén a nyerscukor júliusra szóló jegyzései április közepén a közel 400 dollár/tonna árról májusra 350 dollár/tonna alá csökkentek (1-4. ábra). Ennek fő oka a 2010/2011. gazdasági évre vonatkozó előrejelzésekben keresendő. Az F.O. Licht 2,5 millió tonna cukortöbbletet jelez a folyó gazdasági évben, a 2009/2010. gazdasági év 8,5 millió tonna hiányával szemben. A növekvő brazil export is csökkenti a világpiaci cukorhiányt, valamint India várhatóan bővülő kibocsátása a következő gazdasági évben. Brazíliában 17%-kal nagyobb, 38,7 millió cukortermésre számítanak a 2010/2011. gazdasági évben az előző gazdasági évihez képest. Indiában is kedvező, 23-24 millió tonna cukortermés várható 2010/2011-ben, amely fedezi az ország szükségletét, így nem lesz szükség pótlólagos beszállításra. A kormány a 2008/2009. gazdasági évben visszaesett cukortermelés (14,7 millió tonna) miatt, a folyamatos ellátás biztosítása érdekében, 2009 áprilisától 2010 decemberéig engedélyezte a cukor vámmentes importját. Az indiai cukorfeldolgozók azonban az alacsony világpiaci árak miatt az olcsó import cukor dömpingjétől tartanak, ezért a kormány a 2010/2011. gazdasági év októberi kezdete előtt importvám bevezetését tervezi.

Európai kitekintés

Az USDA előrejelzése alapján az EU-27 cukortermelése megközelítőleg 2,8 millió tonnával csökkenhet a 2010/2011. gazdasági évben az előzőhöz viszonyítva (5. ábra). A termelés zsugorodásának egyik oka a várhatóan 0,5 millió tonna cukor 2009/2010. gazdasági évről történő átvitele, ami csökkenti a következő gazdasági év kvótáját. A termőterület csupán 2%-kal, a cukortermelés 15%-kal eshet vissza a következő gazdasági évben. A várhatóan kedvezőtlenebb időjárási

körülmények miatt a 2009/2010-ben elért 64,7 tonna/hektáros termésátlagnál, valamint a 18,5%-os átlagos digessziónél alacsonyabbra számítanak a 2010/2011. gazdasági évben. (A termőterület 1590 ezer hektár a jelenlegi gazdasági évben.)

A folyó gazdasági év kimagasló cukortermelése növelte a kvóta feletti exportot. A 2009/2010. gazdasági évben 2,2 millió tonna cukor (többnyire finomított) exportja valószínűsíthető, ez tartalmazza a pótlólagos kvóta feletti exportot is (500 ezer tonna). Az EU fő exportpiacai Izrael, Algéria, Norvégia, Svájc, valamint a Közel-Kelet. A csökkenő termelés miatt nem várható kvóta feletti export a 2010/2011. gazdasági évben.

Az előrejelzés az uniós import növekedését valószínűsíti az előző gazdasági évihez képest az ACP országokkal aláírt új EBA megállapodások, valamint a Legszegényebb Országokkal (LDCs) kötött vámmentes szállítások miatt. Az import további bővülése várható a 2010/2011. gazdasági évben, a Szabadkereskedelmi Megállapodások (FTA's) keretében a Kolumbiával és Peruvál (62, illetve 22 ezer tonna, amely évente 3%-kal növekszik) aláírandó új importkvótára vonatkozó szerződések alapján.

Az EU-ban a cukor fogyasztása stabil, közel 16,8 millió tonna évente.

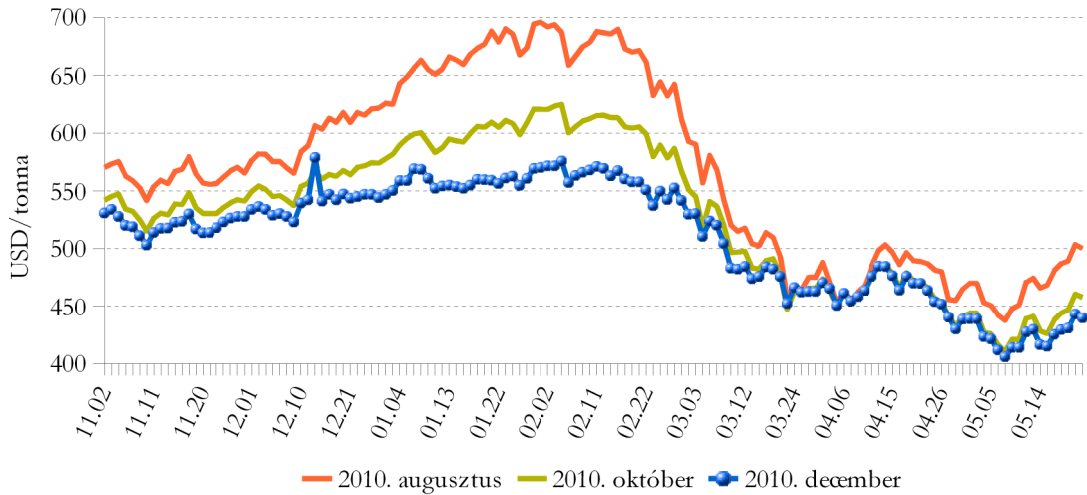
Hazai körkép

Magyarországon a tervezettnél 3,6%-kal nagyobb területen (13,9 ezer hektár) vetettek cukorrépat az idén, az AKI Statisztikai Osztályának május 17-i jelentése szerint. A 13,9 ezer hektár vetésterület közel 60 tonna/hektár termésátlag és 16%-os digesszió mellett biztosítja a hazai cukorkvóta (105 ezer tonna) kihasználását. A vetésterület 74%-a Dunántúlon helyezkedik el. Négy kelet-magyarországi megyéből (Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Békés) a cukorrépa már az elmúlt évben eltűnt a vetésforgóból (6. ábra), míg a vetésterület zsugorodása a többi keleti megyében folytatódott 2010-ben is. A termőterület Dunántúlra történő koncentrálódása annak köszönhető, hogy Kaposváron található az egyetlen hazai cukorgyár. A gyár közvetlen közelében, Dél-Dunántúlon (Somogy, Baranya, valamint Tolna megyében) az előző évekhez viszonyítva nőtt a termőterület, ami teljes egészében a kedvezőbb szállítási költségeknek köszönhető (a kaposvári gyár a termékértékesítési szerződésében meghatározta a fuvardíjtérítést, azonban a gyártól való nagy távolság esetén már nem kifizetődő a szállítás a termelőknek). A Dél-Alföldön a terület átlagosnál kisebb mértékű csökkenésének fő oka, hogy néhány termelő a horvát Virovitica, illetve a szerb Crvenka gyárak részére szállít. (A Gabona és Ipari Növények XIII. évf. 7. számában ismertettük, hogy egyes hazai termelők a két gyárral kötöttek szerződést a 2009/2010. gazdasági évben.)

Magyarországon a kristálycukor fogyasztói ára tovább csökkent áprilisban (7. ábra), ezzel elentétben a cseh fogyasztói ár emelkedését figyelhetjük meg (8. ábra).

1. ábra

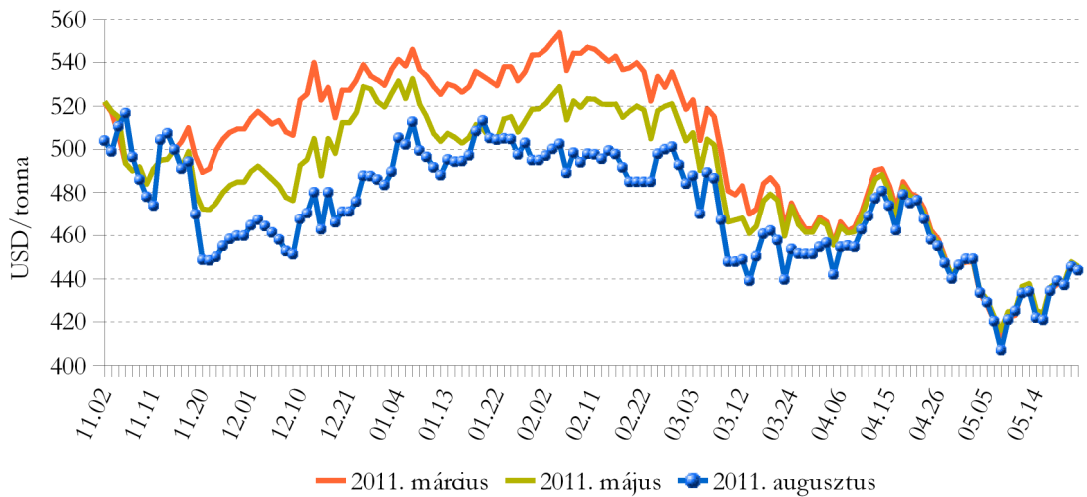
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén I.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

2. ábra

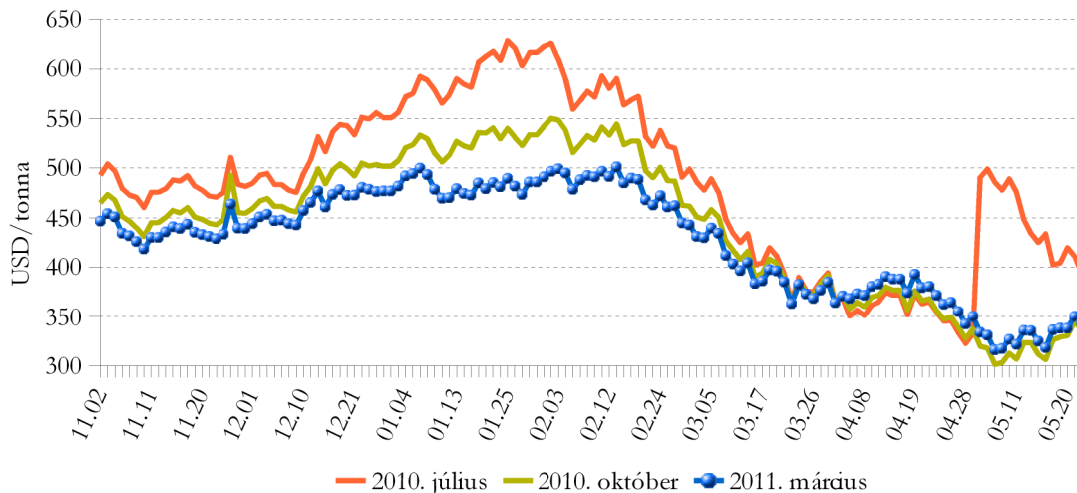
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén II.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

3. ábra

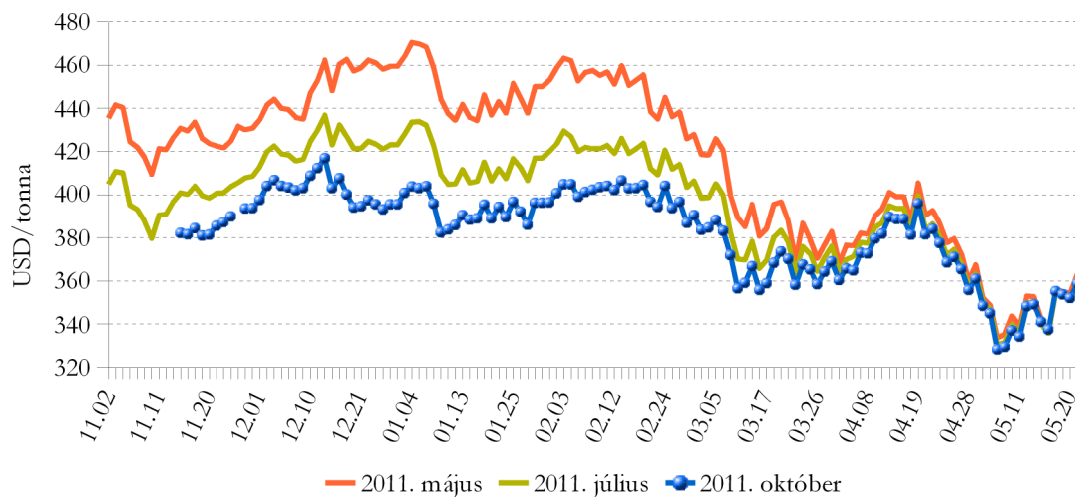
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén I.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

4. ábra

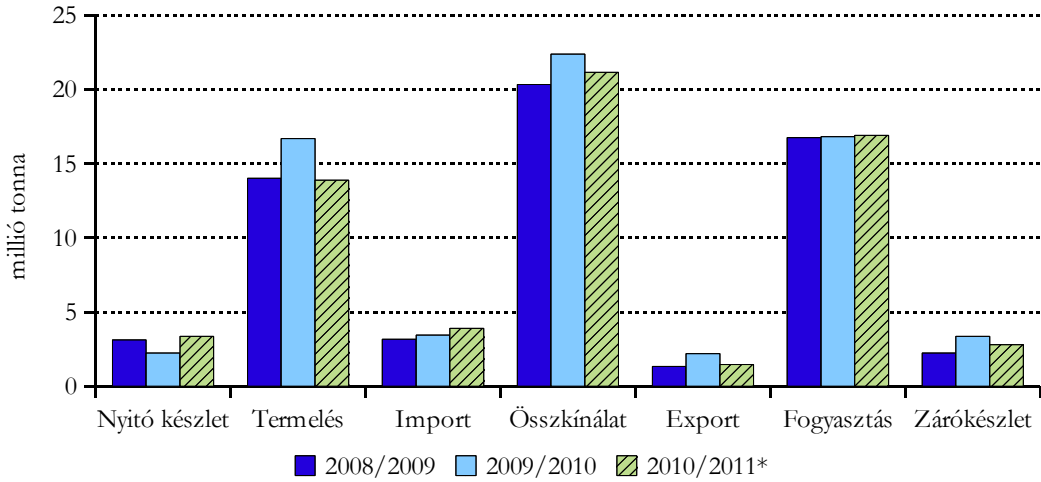
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén II.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

5. ábra

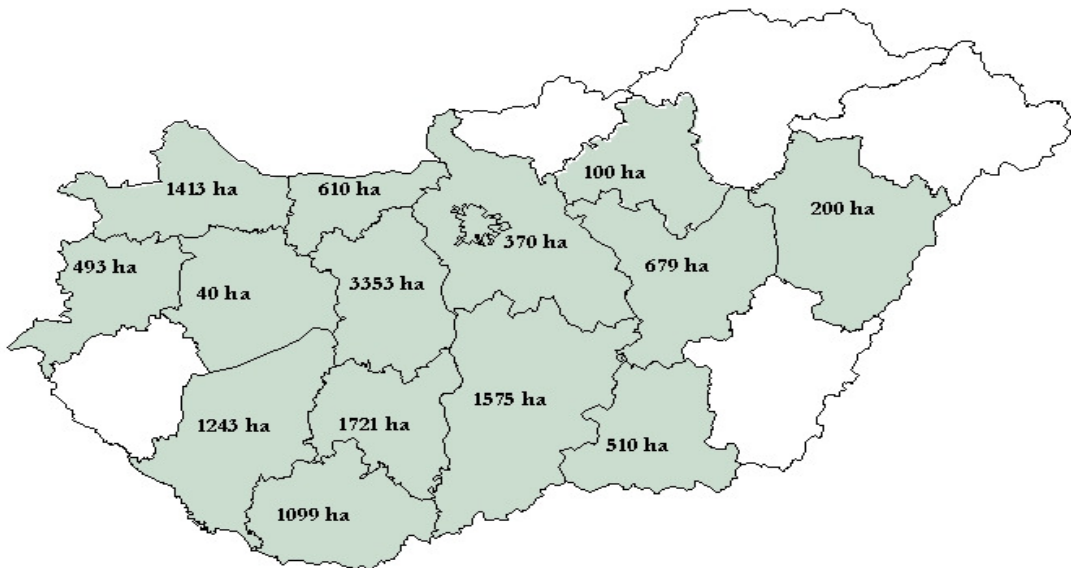
Az Európai Unió cukormérlege

* Előrejelzés.
Forrás: USDA

6. ábra

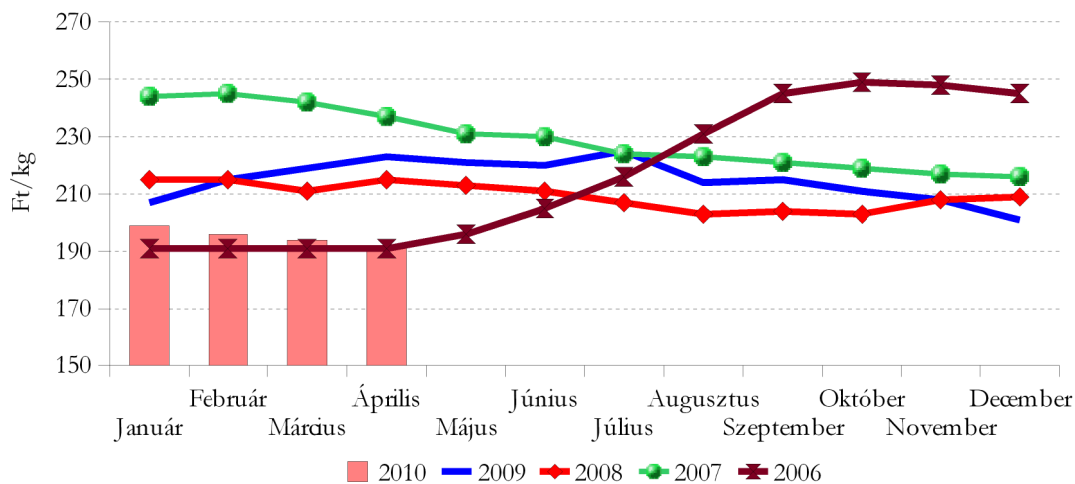
Cukorrépa tervezett vetésterülete 2010-ben

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

7. ábra

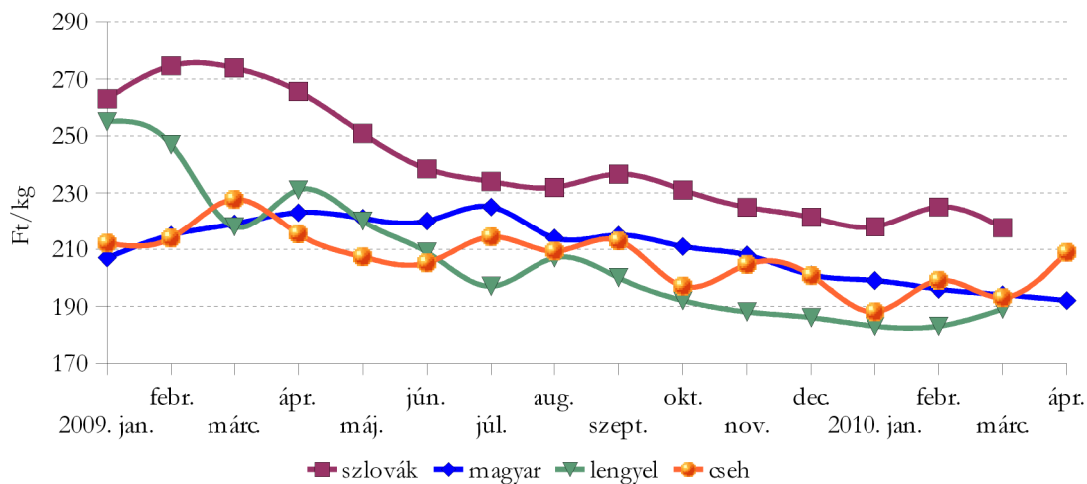
A kristálycukor fogyasztói ára Magyarországon

Forrás: KSH

8. ábra

A kristálycukor magyar, szlovák, cseh és lengyel fogyasztói ára

Forrás: KSH, SÚSR, GUS, ČSÚ

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

A hajtóanyagcélú bioetanol globális kínálata az előzetes becslések szerint 2010-ben 101,4 milliárd liter lesz, ami 17,8%-kal több, mint 2009-ben volt. (2009: 83,4 milliárd liter). A két vezető bioetanol termelő ország az USA (49,2 milliárd liter) és Brazília (29,7 milliárd liter). Várhatóan e két ország állítja elő 2010-ben a globális bioetanol mennyiség 77,8 %-t (2009: 83,8%). A ranglistán jelentősen lemaradva áll a harmadik helyen az Európai Unió (2009: 3,4 milliárd liter). Az OECD és a FAO középtávú előrejelzései szerint a globális bioetanol előállítás évente 7,8%-kal nő.

A biohajtóanyag előállítás célja az ásványolaj felhasználás mérséklése és ezáltal az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése. Vizsgálatok folynak arról, hogy a termelés mekkora környezeti kockázattal jár, és előállítható-e az ásványolaj árához viszonyítva versenyképes áron biohajtóanyag.

1. Termelés környezeti kockázata

Jelenleg a bioetanol termelésben elterjedt alapanyagok és technológiák alkalmazásával további termelésbővülést kétféleképpen lehet elérni: növelni kell a termőterületet, vagy az egységnyi területen elérhető hozamot.

Művelésre alkalmas terület csak korlátozott mértékben áll rendelkezésre. A teljes megművelt terület 1,6%-án történik kifejezetten biohajtóanyag célú termelés. A fejlődő országokban a még rendelkezésre álló nagy területek alapján arra lehet számítani, hogy részarányuk a globális termelésből középtávon nő, míg Brazília és az USA részaránya a teljes termelésből várhatóan 73,7%-ra csökken 2015-re. A bioetanol termelés különösen a fejlődő országokban nem veszélyeztetheti az élelmiszerellátást. A 2009/2010. gazdasági évben a globális búzatermés 0,83%-at (5,6 millió tonna) és a kukorica 14,7%-át (115,7 millió tonna) használják fel bioetanol előállítására.

A termelésbővítés területnöveléssel történő megoldása a biodiverzitást veszélyeztetheti és erdőirtással is járhat. A FAO becslései szerint évente 5 millió hektár erdőterületet vonnak művelés alá, habár az elmúlt évben az erdőirtás csökkent, amely főleg Indonéziára, Malajziára koncentráldott.

Az emberiség számára a vízkészlet is korlátozott mértékben áll rendelkezésre. A vízigény 90%-a az alapanyag termelésben jelentkezik. A FAO és a SCOPE elemzői szerint a bioetanol előállítás céljából termelt növények az evapotranszpirációból 1-1,4%-kal és az öntözött területből mindössze 1,7-2%-kal részesednek. Megjegyzendő azonban, hogy néhány természetközvetben éppen a víz hiánya jelenti a legnagyobb problémát.

A bioetanol előállítás növelésének másik módja az egységnyi megművelt területre jutó hozam növelése. Jelenleg a legelterjedtebben használt úgynevezett első generációs technológia alapanyagai a cukornád, kukorica, takarmánybúza, cukorrépa. A legmagasabb bioetanol hozam cukorrépával (5000-6000 l/ha) és cukornáddal (4500-5000 l/ha) érhető el. A kukorica és a takarmánybúza egy hektárra vonatkozó hozama 2000 l/ha, illetve 1000-1500 l/ha körül alakul. Az átlagosnál jobb a brazil cukornád (5000-6000 l/ha), illetve az USA-ban termelt kukorica (3000-4000 l/ha) hozama.

Az üvegházhatású gázok kibocsátásának megtakarítása az egyes alkalmazott alapanyagok esetében eltérően alakul. Az első generációs alapanyagok közül a cukornádra vonatkozó értékek a legkedvezőbbek.

A különböző alapanyagokból és technológiával előállított bioetanol üvegházhatású gázkibocsátás megtakarítása

Alapanyag	SCOPE Intézet	FAO	Gallagher jelentés
Első generációs bioetanol			
Kukorica	5-35%	–	28-32%
Takarmánybúza	18-90%	12-34%	12,5-41%
Cukornád	70-100%	68-89%	32-71%
Cukorrépa	35-65%	38-59%	–
Második generációs bioetanol			
Cellulóz (erdei hulladék stb.)	80-100%	–	79-96%

Forrás: SCOPE, FAO, Gallagher jelentés, IEF

A második generációs cellulóztartalmú alapanyagokkal (erdei hulladék, nyárfa, fűzfa, köles, Miscanthus sp. stb.) elérhető üvegházhatású gázkibocsátás megtakarítás felülmúlja valamennyi első generációs alapanyagét. A felhasznált alapanyagok egy része rövid tenyészidejű, és nem versenytársai az élelmezési célú termelésnek ugyanakkor kisebb a munkaerő ráfordítás igényük.

2. A bioetanol versenyképessége

A bioetanol előállítás költségeit több elemző intézet megvizsgálta. Figyelembe vették az egyes termelő régiók közötti különbséget, a technológiákat, a földrajzi elhelyezkedést, a politikai döntéseket és a működési költségeket is.

A bioetanol termelési költségének alakulása

USD/liter

	Worldwatch Institute	OECD	FAO
Cukornád (Brazíliaiban)	0,263-0,375	0,33	0,29
Kukorica (USA)	0,413-0,65	0,44	0,75
Gabona (búza, árpa; EU)	0,513-0,825	0,87	1,25
Cukorrépa (EU)	–	0,85	0,5
Cellulóz alapú termelés	0,825-1,24	–	–

Megjegyzés: 1 liter ásványolaj 0,66 liter bioetanol olajegyenértéknek felel meg.

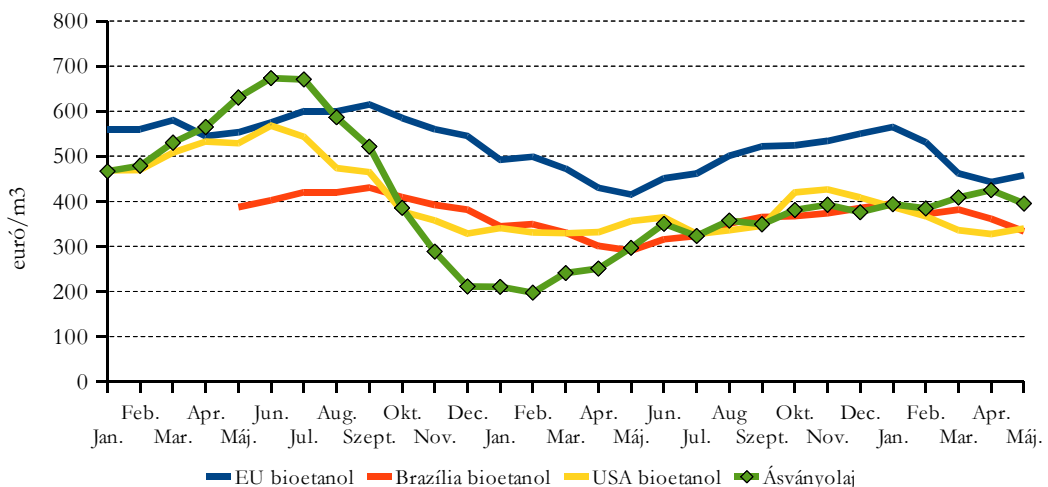
Forrás: Worldwatch Institute, OECD, FAO

A vizsgálatok alapján legkisebb költséggel Brazíliaiban a cukornád alapú bioetanol állítható elő. A cukornád feldolgozása során keletkező melléktermék (bagasse) biztosítja a termeléshez szükséges energiát, ami jelentősen csökkenti a költségeket. (Kukorica alapú termelés esetén is keletkezik értékesíthető melléktermék, a DDG).

Az első generációs bioetanol tekintve a keményítőalapú termelés azért költségesebb, mert ebbe a gyártási folyamatba be kell iktatni a keményítő cukorra történő átkonvertálását is. Ez azt is jelenti, hogy a cukoralapú termelés esetén az energia és az emisszió kibocsátás mérlege is kedvezőbb.

A második generációs technológia költsége egyelőre még meghaladja valamennyi első generációs alapanyagból előállított bioetanolét. A kedvező üvegházhatású gáz megtakarítási értékek miatt a technológia valószínűleg még fejlesztésre szorul.

Az ásványolaj és a bioetanol ára (2008-2010)

Forrás: HGCA, CEPEA, Kingsman

A bioetanol versenyképességét az ásványolajhoz viszonyított ára határozza meg.

Az ásványolaj árához viszonyítva a két legnagyobb termelő ország, Brazília cukornád alapú és az USA a kukorica alapú termelése versenyképes. Az ásványolaj árának folyamatos emelkedése és a kedvező alapanyag ár miatt 2010-ben már az év elejétől mindkét országban a bioetanol ára alacsonyabb volt, mint az ásványolajé.

Brazíliában ebben a gazdasági évben kedvező cukornád termésre számítanak, a betakarítási munkák jól haladnak. A bioetanol ára 2010. 21. hetében FOB Santos 323 euró/m³ volt (2009: 301 euró/m³).

A legnagyobb termelő országban, az USA-ban a kukorica alapú bioetanollal elérhető üvegházhatású gázkibocsátás megtakarítás elmarad a brazil cukornádtól, de a termék az ásványolaj árához viszonyítva szintén versenyképes. Az USA kukorica készletei nagyok és a jelen gazdasági évre vonatkozó terméskilátások is kedvezőek. Mindkét nagy termelő régióban a termelés és a kereslet növekedése várható 2010-ben.

Az EU gabona (búza, kukorica) és cukorrépa alapú termelése az ásványolaj árához viszonyítva kevésbé versenyképes, mint a brazil vagy az USA termék. A magas ásványolajár és az alacsony alapanyagár következtében 2010 első felében az EU-ban a bioetanol ára az ásványolaj ára alá süllyedhet. A bioetanol ára (FOB ARA) 440 euró/m³ volt 2010. 21. héten (2009. 21. hét 415 euró/m³). A kereslet 2010 első felében az EU-ban is erős.

Összességében megállapítható, hogy jelenleg az első generációs bioetanol alapanyagok közül a brazil cukornád felel meg a bioetanol termeléssel szemben állított legtöbb elvárásnak. Valamennyi elemző intézet véleménye szerint egy hektárra vonatkoztatva cukornádból állítható elő a legtöbb bioetanol, kedvezőek az üvegházhatású gázkibocsátás megtakarítás értékei és a termék ára versenyképes az ásványolaj árával.

Az első és második generációs technológiák fejlesztése tovább folytatódik, valamint kutatások, kísérletek történnek új alapanyagok felhasználására és a harmadik generációs technológiák kifejlesztésre.

IEF = International Energy Forum

HGCA= Home Grown Cereal Authority

SCOPE= Scientific Committee on Proplems of the Environment

FAO=Food and Agroculture Organisation of the United Nations

OECD = Organisation for Economic Cooperation and Development

Felhasznált irodalom:

Claude Mandil – Adnan Shihab-Eldin: Assessment of biofuels potential and limitations. 2010. Február

Agricultural commodity markets outlook 2009-2018. A comparitve analysis of projections published by OECD, FAO, USDA,

FAPRI European Comission Directorate-general for agriculture and rural development.

Gallagher Review. Renewable Fuel Agency 2008.

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>